

Begroting 2027
Meerjarenraming 2028-2030

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
2 ISD in vogelvlucht	4
3 Beleidsbegroting	6
3.1 Programmaplan	6
3.2 Programma's	7
3.2.1 <i>Participatie</i>	7
3.2.2 <i>Zorg</i>	10
3.2.3 <i>Overhead</i>	13
3.3 Algemene dekkingsmiddelen	15
3.4 Vennootschapsbelasting	15
3.5 Onvoorzien	15
4 Paragrafen	16
4.1 Lokale heffingen	16
4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	16
4.3 Onderhoud kapitaalgoederen	19
4.4 Financiering	19
4.5 Bedrijfsvoering	20
4.6 Verbonden partijen	20
4.7 Grondbeleid	20
4.8 Wet open overheid (Woo)	20
5 Financiële begroting	21
5.1 Overzicht van baten en lasten	21
5.1.1 <i>Toelichting op het overzicht van baten en lasten</i>	21
5.2 Algemene grondslagen voor het opstellen van de begroting	21
5.3 Uiteenzetting van de financiële positie	22
5.4 Overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld	24
6 Meerjarenraming	26
7 Bijlage	27
7.1 Kaderstelling	27
7.2 Verdeelsleutel exploitatiekosten	28
7.3 Verdeling kosten begroting 2027 per gemeente	29
Lijst van afkortingen	30

Voorwoord

Voor u ligt de begroting 2027 en de meerjarenraming 2028 - 2030 van de Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek, Hillegom, Lisse, Noordwijk en Teylingen (ISD Bollenstreek).

Deze begroting is gebaseerd op bestaand beleid, de bijgestelde begroting 2026-I en de nu bekende verwachtingen voor 2027.

De taakstelling die in de begroting 2026 op financieel gebied is geadviseerd door de bestuurlijke werkgroep financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen (FKGR) werkt door in de begroting 2027. Deze taakstelling is met name ingeboekt op de voorzieningen begeleiding, dagbesteding en hulp bij het huishouden. Wij gaan ervan uit dat de taakstelling wordt gehaald en dat de begroting 2027 slechts wordt verhoogd met indexaties en groei ten opzichte van de begroting 2026-I.

De voorzieningen en uitkeringen die de ISD Bollenstreek verstrekt betreffen grotendeels openeinderegelingen. Een openeinderegeling kent geen budgettair plafond. De enige manier om de hoogte van de uitgaven te sturen is aanpassing van het beleid waaronder voorzieningen worden verstrekt.

De belangrijkste onzekerheid in de begroting 2027 is de financiële uitwerking van de aanbesteding van de maatwerkvoorziening begeleiding en dagbesteding. Deze aanbesteding wordt in 2026 afgerond. Door de voorzieningen begeleiding en dagbesteding beter aan te laten sluiten op de diversiteit en de vraag van de doelgroepen, wordt het zorgaanbod meer afgestemd op wat de samenleving vraagt en willen wij meer gebruik maken van de algemene voorzieningen. Bij de nieuwe contracten verloopt de bekostiging van deze voorzieningen via de inspanningsgerichte variant pxq (tarief x tijd) in plaats van de tot dan toe gehanteerde resultaatgerichte variant.

De regeling met betrekking tot opvang Oekraïners loopt tot maart 2027. Het is nog niet duidelijk welke regeling hierna van toepassing is, de wet inburgering ligt het meest voor de hand. De huidige geopolitieke onzekerheid is groot. Mogelijke gevolgen hiervan zoals instroom van vluchtelingen en een eventuele energiecrisis zijn niet in de begroting verwerkt. Zodra over deze onderwerpen meer duidelijk is, zal in de begrotingswijziging 2027-I indien noodzakelijk een aanpassing worden gedaan.

De ISD Bollenstreek is een flexibele organisatie die snel op nieuwe ontwikkelingen kan inspelen. Daarom zien we de toekomst met vertrouwen tegemoet.

Lisse, april 2026
Dagelijks Bestuur ISD Bollenstreek

2 ISD in vogelvlucht

Tabel 1 Vogelvlucht

x €	Realisatie 2025	Begroting 2026*	Begroting 2027
Participatie			
Uitkeringen	23.529.341	24.062.000	25.049.000
Loonkostensubsidie	2.653.949	2.765.800	2.879.500
Medisch onderzoek	58.915	61.000	63.500
Tozo	2.522	-	-
Wet Inburgering	1.224.602	950.000	989.000
Inkomensondersteunende voorzieningen	2.571.088	2.620.000	2.727.500
Energietoeslag	500	-	-
Leefgeld Oekraïne	24.305	120.000	21.000
Brede ondersteuning	91.730	150.000	156.000
Schuldregelingen	-13.583	-19.900	-20.500
Exploitatiekosten	3.927.499	4.109.900	4.158.000
Totaal programma Participatie	34.070.869	34.818.800	36.023.000
Zorg			
Wmo	24.847.839	25.104.000	26.096.000
Maatschappelijke zorg	3.764.435	3.702.000	3.852.000
Jeugd	2.160.347	2.394.000	2.456.000
Exploitatiekosten	3.862.337	3.923.700	4.089.000
Totaal programma Zorg	34.634.958	35.123.700	36.493.000
Overhead	4.484.972	4.556.400	4.748.000
Totaal ISD Bollenstreek	73.190.799	74.498.900	77.264.000

*) incl. begrotingswijziging 2026-I

De begroting 2027 komt uit op een bedrag van € 77,3 miljoen. Vergeleken met de begroting 2026 is dit € 2,8 miljoen hoger.

De voornaamste reden hiervan zijn de indexaties waarmee gerekend is.

In de begroting 2027 is zowel bij het programma Zorg als bij Participatie gerekend met een indexatie van 2,6%. Daarnaast is rekening gehouden met groei in het aantal voorzieningen door vergrijzing, variërend van 1 – 1,5%.

De wens van de raden is om scherp te begroten, een matige indexering past hierbij.

Eind 2026 zijn de werkelijke indexaties voor 2027 grotendeels bekend, in de begrotingswijziging 2027-I kan hier eventueel een correctie voor worden doorgevoerd. De indexatie van de uitkeringen Participatiewet zijn gekoppeld aan de ontwikkeling van het minimumloon, de indexatie bij het programma Zorg zijn voor een groot deel afhankelijk van kostenontwikkeling van de personele component (CAO) bij de zorgaanbieders.

In bovenstaande tabel zijn de bedragen opgenomen van de gewijzigde begroting 2026. Deze begroting is nog niet vastgesteld, maar geeft voor vergelijkingsdoeleinden een beter beeld.

Verschil tussen realisatie 2025 en begroting 2027

De totale kosten van de ISD Bollenstreek in 2025 bedroegen € 73,2 miljoen.

De begroting 2027 laat een totaalbedrag zien van € 77,3 miljoen.

Een stijging van € 4,1 miljoen.

Deze stijging is op een aantal grote posten terug te voeren:

Participatie uitkeringen en loonkostensubsidie	€ 1,7 miljoen
Hulp bij het huishouden	€ 0,8 miljoen
Overige Wmo	€ 0,4 miljoen
Exploitatiekosten	€ 0,7 miljoen

Het verschil tussen de realisatie 2025 en de begroting 2027 wordt grotendeels veroorzaakt door de toegepaste indexaties op 2026 en 2027.

Tabel 2 Verschil kosten 2025 - 2027

Participatie	+	€ 2,0 mln.
Zorg	+	€ 1,8 mln.
Overhead	+	€ 0,3 mln.
Totaal	+	€ 4,1 mln.

Het algemene uitgangspunt bij het opstellen van de begroting 2027 is dat de begroting 2026 verhoogd is met een inschatting toename vergrijzing van 1 – 1,5% en een prijsindexering.

In de begroting 2027 is volgens de richtlijnen van de FGKR bij de uitvoeringskosten rekening gehouden met indexatie op salariskosten van 4,53% en een indexatie op materiële kosten van 2,6%.

De indexatie op van 2,6% is eveneens toegepast op de begrote kosten van het programma Participatie, de Wmo maatwerkvoorzieningen en PGB Jeugd.

Het aantal uitkeringsgerechtigden eind 2025 is in verhouding ten opzichte van voorgaande jaren toegenomen. Toch is in 2025 binnen het budget gebleven. Voor de jaren 2026 en 2027 is de aanname gedaan dat de groei maximaal 1,5% bedraagt. Deze verwachting is gebaseerd op de toename van het aantal uitkeringsgerechtigden in de voorgaande jaren.

De kosten van uitkeringen Participatiewet en loonkostensubsidie worden gedekt vanuit het BUIG-budget. Het BUIG-budget voor 2027 is nog niet bekend, maar het voorlopig budget voor 2026 van € 29,1 miljoen is al voldoende om de begrote kosten van 2027 te dekken.

Het BUIG-budget heeft geen invloed op de begroting van de ISD Bollenstreek, maar wel op de begroting van de gemeenten. Het toegekend budget is ruim voldoende om de kosten te dekken

3 Beleidsbegroting

3.1 Programmaplan

De ISD Bollenstreek kent twee programma's:

- Participatie
- Zorg

De formatie is ten opzichte van vastgestelde begroting 2026 gelijk gebleven, de verschuivingen tussen de programma's zijn minimaal.

Tabel 3 Formatieoverzicht

	Overhead	Participatie	Zorg	Totaal
Fte's	34,40	41,80	38,34	114,54
Uren = 1.400 per fte	48.161	58.518	53.681	160.360
Totaal % per programma	30,03%	36,49%	33,48%	100,00%

De notitie Overhead van de commissie BBV is leidend voor de toerekening naar de programma's. Voor de toerekening van kosten die niet direct zijn toe te wijzen aan de programma's is in de voorliggende begroting uitgegaan van bovenstaande procentuele verdeling op basis van fte.

Onder overhead verstaan we alle functies die zich bezighouden met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Het betreft onder andere directie, management, financiële administratie, applicatiebeheer, planning & control, kwaliteit, contractbeheer, interne controle, informatiebeveiliging en privacy, juridische zaken, personeelszaken, communicatie, facilitair, receptie en archief.

3.2 Programma's

3.2.1 Participatie

Wat willen we bereiken?

Bij de ISD Bollenstreek staat werk voorop. Wie kan werken, moet werken. De ISD Bollenstreek ondersteunt bij het vinden van werk in samenwerking met Provalu, die in opdracht van de ISD Bollenstreek de trajecten uitvoert.

Niet iedereen slaagt erin om werk te vinden. Iemand die geen werk kan vinden en/of niet zelf in zijn levensonderhoud kan voorzien, kan bij ons aankloppen voor hulp. Dit kan een uitkering (PW, IOAW, IOAZ of Bbz) zijn.

Maar belangrijker is de hulp die we bieden om klanten weer aan het werk te helpen. Een primaire taak van de ISD Bollenstreek is samen mét de klant ervoor te zorgen dat de klant zelf in zijn/haar levensonderhoud kan voorzien.

Wat gaan we doen?

De ISD zorgt voor een PW uitkering als de klant onvoldoende inkomen heeft om de noodzakelijke kosten van levensonderhoud te betalen. Ook in 2027 verstrekken we uitkeringen aan degenen die daar recht op hebben. Daarbij staat het hanteren van de menselijke maat voorop. We doen dat op een professionele en klantvriendelijke manier met goed opgeleide medewerkers. We zetten ons in om onze klanten zo snel mogelijk uit te laten stromen naar betaald werk.

Indien een klant voldoet aan de voorwaarden, kunnen we bijzondere bijstand, individuele inkomenstoeslag, individuele studietoelage of collectieve aanvullende zorgverzekering toekennen.

Participatiewet

Onze werkzaamheden op het gebied van uitvoering van de Participatiewet gaan in 2027 door.

We leggen nog steeds de nadruk op klanten aan het werk helpen (arbeidsparticipatie) en we zorgen er voor dat we klanten snel, efficiënt en met respect behandelen, maar dat uitkeringen bij de juiste mensen terecht komen.

Loonkostensubsidie

Loonkostensubsidie is een goed instrument om mensen die niet in staat zijn om zelfstandig het minimumloon te verdienen, aan werk te helpen. Dat doen we door een deel van het salaris te betalen aan de werkgever, ondersteuning en begeleiding op de werkplek te bieden en de werkgever te ontzorgen.

Wet inburgering

De Wet inburgering die in 2022 is ingegaan voert de ISD ook in 2027 uit.

Inkomensondersteunende voorzieningen

De bijzondere bijstand is een vergoeding voor bijzondere noodzakelijke kosten voor klanten met een laag inkomen en vermogen. Deze ondersteuning bestaat onder andere uit: collectieve aanvullende zorgverzekering, budgetbeheer, minimabeleid, individuele inkomenstoeslag en de individuele studietoelage.

Leefgeld Oekraïne

Om de vluchtelingen uit Oekraïne te helpen, is in maart 2022 de Regeling Opvang Ontheemden Oekraïne (ROOO) ingegaan. Een deel daarvan betreft een uitkering voor de noodzakelijke kosten van het bestaan; ook wel 'leefgeld' genoemd. De ISD Bollenstreek verzorgt, onder verleend mandaat, de administratieve afhandeling van de uitbetaling leefgeld Oekraïne.

Brede Ondersteuning

Voorieder1 biedt brede ondersteuning aan gedupeerden van de kinderopvangtoeslagenaffaire in opdracht voor de gemeenten Hillegom, Lisse, Noordwijk en Teylingen. Deze steun, gebaseerd op de Wet hersteloperatie toeslagen, omvat hulp op maat om de persoonlijke situatie te herstellen, waaronder financiële ondersteuning en maatschappelijke hulp. De ISD Bollenstreek controleert of alle gegevens compleet en correct zijn en betaalt vervolgens het geadviseerde bedrag uit.

Wat gaat het kosten?

Tabel 4 Overzicht kosten Participatie

x €	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten			
PW	24.136.668	24.553.100	25.560.000
Loonkostensubsidie	2.690.338	2.775.000	2.889.000
Medisch onderzoek	59.955	62.700	65.500
Tozo	22.782	-	-
Wet Inburgering	1.224.602	950.000	989.000
Inkomensondersteunende voorzieningen	2.926.099	2.830.100	2.946.000
Energietoeslag	500	-	-
Leefgeld Oekraïne	518.996	510.000	88.500
Brede ondersteuning	91.730	150.000	156.000
Totaal lasten	31.671.669	31.830.900	32.694.000
Baten			
Debiteurenontvangsten PW	-607.326	-491.100	-511.000
Debiteurenontvangsten loonkostensubsidie	-36.389	-9.200	-9.500
Debiteurenontvangsten Medisch onderzoek	-1.039	-1.700	-2.000
Debiteurenontvangsten Tozo	-20.260	-	-
Debiteurenontvangsten schuldregelingen	-13.583	-19.900	-20.500
Debiteuren ontvangsten inkomensondersteunende voorzieningen	-355.011	-210.100	-218.500
Debiteurenontvangsten Oekraïne	-494.691	-390.000	-67.500
Totaal baten	-1.528.299	-1.122.000	-829.000
Exploitatiekosten	3.927.499	4.109.900	4.158.000
Totaal Participatie	34.070.869	34.818.800	36.023.000

Tabel 5 Beleidsindicatoren Participatie

Personen met een bijstandsuitkering	102 per 10.000 inwoners
-------------------------------------	-------------------------

De exploitatielasten die niet direct zijn toe te wijzen aan een programma worden voor 36,49% toegerekend aan het programma Participatie. De grondslag van deze verdeling is gebaseerd op aantallen fte's.

In de begroting 2027 is bij de uitkeringen PW en de Loonkostensubsidie gerekend met een indexering van 2,6%.

BUIG

Het voorlopig BUIG-budget 2027 wordt in oktober 2026 bekend gemaakt. De overheid stelt daarna gedurende het lopende jaar het voorlopige BUIG-budget bij aan de hand van de ontwikkelingen. In de eerste helft van het jaar wordt het nader voorlopig budget gepubliceerd en in oktober van het lopende jaar wordt het BUIG-budget definitief vastgesteld.

Het uiteindelijke budget is afhankelijk van de gerealiseerde kosten en het volume (aantal uitkeringen) in het voorgaande jaar, een inschatting van de effecten van de conjunctuur en Rijksbeleid in het begrotingsjaar zelf en van een indexering van de gemiddelde prijs. De verwachting is dat het budget toereikend is voor de verwachte kosten.

Tabel 6 Verwachte aantallen klanten uitkeringen

Gemeente	2025	2026	2027
Hillegom	270	273	277
Lisse	241	243	247
Noordwijk	504	509	517
Teylingen	307	310	315
Totaal	1.322	1.335	1.355

De aantallen voor 2025 zijn afkomstig uit de jaarrekening 2025. Dit aantal is inclusief 45 voor individuele studietoelage. De verwachte aantallen 2026 en 2027 zijn geprognosticeerd op basis van de toename van het aantal uitkeringsgerechtigden in de afgelopen jaren. Er wordt rekening gehouden met een groei van 1,5% per jaar.

Loonkostensubsidie

Het instrument loonkostensubsidie wordt ingezet voor mensen met een beperkt arbeidsvermogen die niet het wettelijk minimumloon kunnen verdienen. De loonkostensubsidie vergoedt het verschil tussen de loonwaarde (wat kan iemand maximaal aan werk verrichten en daarmee verdienen) en het minimumloon. De financiering vindt plaats uit het BUIG-budget.

Medisch onderzoek

Deze kosten bestaan uit medische keuringen. De beoordeling van de arbeidsverplichting wordt door middel van een medisch onderzoek bepaald indien de klant aangeeft dat er medische belemmeringen zijn om te werken.

Wet Inburgering

Vanaf 1 januari 2022 ondersteunen gemeenten en de ISD Bollenstreek mensen die inburgeringsplichtig zijn. Het doel is inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk in de samenleving te laten participeren, integreren en activeren met als bijkomend einddoel hen economisch zelfstandig te laten zijn.

Inkomensondersteunende voorzieningen

De inkomensondersteunende voorzieningen betreft onder andere de individuele inkomensvoorslag, individuele bijzondere bijstand en de collectieve aanvullende zorgverzekering.

Leefgeld Oekraïne

De regeling eindigt in maart 2027. De begroting is hierop aangepast.

Brede ondersteuning

Brede ondersteuning biedt gedupeerden van de toeslagenaffaire (ouders, kinderen, ex-partners, nabestaanden) maatwerkondersteuning via de gemeente voor een nieuwe start. De regeling is in 2025 gestart, met een maximale duur van twee jaar.

Debiteurenontvangsten

Bij de begroting is de verwachting ingeschat op basis van de begroting 2026.

3.2.2 Zorg

Wat willen we bereiken?

De ISD Bollenstreek wil ervoor zorgen dat iedere bewoner van de Bollenstreek de voorziening krijgt waar hij of zij recht op heeft. Dat is mogelijk als blijkt dat de ondersteuning niet geboden kan worden vanuit de eigen kracht, het sociale netwerk of voorliggende voorzieningen. Dat willen we snel en efficiënt doen. Het is een continu proces om de doorlooptijden verder naar beneden te krijgen, de administratieve rompslomp te beperken en de klantvriendelijkheid verder te vergroten. Het is onze ambitie om ook bij dit programma onze klanten zo goed mogelijk van dienst te zijn. Ook hier geldt dat maatwerk en de menselijke maat voorop staan.

Wat gaan we doen?

De ISD Bollenstreek voert op het gebied van Zorg een aantal regelingen uit zoals Hulp bij het huishouden, begeleiding, Maatschappelijke Zorg (Wonen met ondersteuning en Maatschappelijke Opvang), rolstoelen, collectief vervoer, vervoersvoorzieningen en woonvoorzieningen.

Voor de Wmo voorzieningen geldt dat het opneemregelingen zijn. De begroting wordt opgesteld aan de hand van ervaringscijfers en verwachte ontwikkelingen. Ondanks dat dit zorgvuldig plaatsvindt, is het mogelijk dat er veel meer of veel minder van een voorziening gebruik gemaakt wordt.

De ISD Bollenstreek zal de gemeenten bij afwijkingen van de begroting zo snel mogelijk informeren over de financiële gevolgen.

We hebben geen directe invloed op het aantal aanvragen. De enige manier om de hoogte van de uitgaven te sturen is aanpassing van het beleid waaronder voorzieningen worden verstrekt. Dat is per definitie een actie achteraf. Hierdoor kunnen de uitgaven in enig jaar (explosief) stijgen of dalen.

PGB Jeugd

De ISD Bollenstreek is verantwoordelijk voor de administratieve taken van PGB Jeugd.

De ISD Bollenstreek kent twee programma's: Participatie en Zorg. Verstrekkingen aan Jeugd past het beste bij Zorg en is daarom in de voorliggende begroting hieronder gerubriceerd.

Wat gaat het kosten?

Tabel 7 Overzicht kosten Zorg

x €				
Zorg – totaal	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	
Lasten				
Wmo - Hbh ZIN	10.796.332	11.060.000	11.513.000	
Wmo - Hbh PGB	294.821	375.000	390.500	
Wmo - begeleiding ZIN	9.842.578	9.425.000	9.764.500	
Wmo - begeleiding PGB	632.772	680.000	714.500	
Wmo – rolstoelen	871.727	900.000	932.500	
Wmo - collectief vervoer	779.524	860.000	891.000	
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	1.397.030	1.470.000	1.523.500	
Wmo – woonvoorzieningen	987.938	1.095.000	1.122.500	
Wmo - advieskosten GPK	136.601	110.000	113.500	
Wmo - medisch onderzoek	20.078	35.000	36.500	
Subtotaal lasten	25.759.401	26.010.000	27.002.000	
<i>Maatschappelijke Zorg</i>				
Beschermd Wonen	3.437.818	3.376.000	3.511.000	
Maatschappelijke Opvang	383.674	376.000	391.000	
<i>Jeugd</i>				
PGB jeugd	2.160.347	2.394.000	2.456.000	
Totaal lasten	31.741.240	32.156.000	33.360.000	
Baten				
Wmo - eigen bijdrage	-911.562	-906.000	-906.000	
Wmo - eigen bijdrage Beschermd Wonen	-57.057	-50.000	-50.000	
Totaal baten	-968.619	-956.000	-956.000	
Exploitatiekosten	3.862.337	3.923.700	4.089.000	
Totaal Zorg	34.634.958	35.123.700	36.493.000	

Tabel 8 Beleidsindicatoren Zorg

Unieke cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	417 per 10.000 inwoners
---	-------------------------

Uitgangspunten per voorziening

De kosten van de zorgvoorzieningen komen volledig ten laste van de gemeenten waarvoor de voorziening is verstrekt.

De begrote bedragen zijn berekend in lijn met het ingezette beleid.

Er is gerekend met een prijsindexatie van 2,6% en een toename van het gebruik door vergrijzing ten opzichte van de begroting 2025 (1% - 1,5%).

Hulp bij het huishouden

Vanaf 1 augustus 2025 verloopt de maatwerkvoorziening Hulp bij het huishouden via de inspanningsgerichte variant op basis van pxq-bekostiging (tarief x tijd). Vanuit het regeerakkoord zijn er plannen om de huishoudelijke hulp via de (Wmo) ingrijpend te veranderen, met als doel deze niet langer als een algemene maatwerkvoorziening aan te bieden. Met deze plannen is in de voorliggende (meerjaren)begroting geen rekening gehouden.

Begeleiding

In 2026 worden voor begeleiding nieuwe contracten met zorgaanbieders afgesloten. Door de producten begeleiding en dagbesteding beter aan te laten sluiten op de diversiteit en de vraag van de doelgroepen, wordt deze maatwerkvoorziening meer afgestemd op wat de samenleving vraagt en wordt maximaal gebruik gemaakt van de algemene voorzieningen. Bij deze contracten zal, net als bij de voorziening Hulp bij het huishouden, worden afgerekend op basis van pxq. De financiële gevolgen hiervan zijn nog niet duidelijk, het doel is binnen de begroting te blijven.

Rolstoelen, vervoersvoorzieningen en woonvoorzieningen

De begroting 2027 is gebaseerd op de begroting 2026 met daarbij verwerkt een en een verwachte toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Collectief vervoer

Bij collectief vervoer is de NEA-index van toepassing. Dit is een kostenontwikkelingstool die inzicht biedt in de laatste gemiddelde kostenontwikkelingen voor het taxivervoer. In de begroting is gerekend met een prijsindexering van 2,6%

Maatschappelijke Zorg (Wonen met ondersteuning en Maatschappelijke Opvang)

Vanaf 2023 hoort Beschermd Wonen (wonen met ondersteuning) en Maatschappelijke opvang bij de reguliere taken van de ISD Bollenstreek. In Wmo-verordening van de gemeenten staat de term Wonen met ondersteuning. Hieronder vallen Beschermd Thuis, Beschermd wonen light en Beschermd Wonen). De begroting is gebaseerd op de uitgangspunten zoals besproken in de financiële werkgroep Maatschappelijke Zorg waarbij gemeenteambtenaren van Noordwijk, HLT en Katwijk zijn aangesloten.

Jeugd

De verwachte kosten zijn gebaseerd op de begroting 2026.

Eigen bijdrage

De begroting 2027 is veiligheidshalve gelijk gehouden aan de begroting van 2026. Vanaf 1 januari 2027 wordt de eigen bijdrage voor Wmo-voorzieningen mogelijk inkomensafhankelijk. Hiermee is in de voorliggende (meerjaren)begroting geen rekening gehouden.

.

3.2.3 Overhead

Tabel 9 Overzicht kosten overhead

x €	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Salariskosten ISD	8.907.132	9.593.000	10.030.000
Personeelskosten	673.635	485.000	560.000
Inhuur personeel	559.906	328.500	215.000
Huisvesting en kantoor	837.962	804.000	840.000
ICT en automatisering	1.034.728	1.078.000	1.180.000
Accountant- en advieskosten	172.300	308.000	195.000
Bank- en Rentekosten	-222.263	-240.000	-240.000
Overige kosten	193.098	192.000	215.000
Uitvoeringskosten leefgeld Oekraïne	41.500	41.500	-
Uitvoeringskosten Maatschappelijke Zorg	76.810	-	-
Subtotaal	12.274.808	12.590.000	12.995.000
Toerekening Participatie	-3.927.499	-4.109.900	-4.158.000
Toerekening Zorg	-3.862.337	-3.923.700	-4.089.000
Overhead	4.484.972	4.556.400	4.748.000
Programma's			
Participatie	34.070.869	34.818.800	36.023.000
Zorg	34.634.958	35.123.700	36.493.000
Totaal programma's	68.705.827	69.942.500	72.516.000

Tabel 10 Beleidsindicatoren

Formatie	0,86 fte per 1.000 inwoners
Bezetting	0,86 fte per 1.000 inwoners
Apparaatskosten	97,87 per inwoner
Externe inhuur	1,99 % van de totale loonkosten
Overhead	6,15 % van de totale lasten

De kosten in bovenstaande tabel zijn op basis van de BBV voorschriften alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces opgenomen. Ook wel exploitatiekosten genoemd. Dit betreft kosten om de ISD Bollenstreek te laten functioneren, zoals personeelskosten, advieskosten, kosten van automatisering, huisvestingskosten, kantoorkosten etc. Hiervan wordt een deel toegewezen aan de programma's Participatie en Zorg. Het deel dat niet direct toewijsbaar is aan de programma's Participatie en Zorg wordt toegerekend tot de Overhead.

Salariskosten

De salariskosten zijn gebaseerd op de begrote formatie van 114,54 fte. Hierbij is uitgegaan van een beloning van 92,5% van de maximale salarissen uit de betreffende schaal. De ISD Bollenstreek heeft een relatief jong werknemersbestand dat nog voor een groot deel niet maximaal is ingeschaald. Bij de begrote salariskosten van 2027 is rekening gehouden met een indexatie op de salariskosten van 4,53% ten opzichte van 2026 conform de Financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen (FKGR).

Ten opzichte van 2025 zijn de begrote salariskosten hoger. De werkelijke bezetting in 2025 bedroeg 109,5 fte. De salariskosten 2025 zijn hierdoor lager dan begroot. Daar staat tegenover dat de kosten van externe inhuur in 2025 de begroting overschreden.

Personeelskosten

De kosten omvatten reis- en verblijfkosten, opleiding, vorming en training, werving en selectie van personeel, arbozorg, kosten ondernemingsraad, personeelsvereniging, teambuilding, eindejaar evenement, etc. In de begroting is gerekend met 2% opleidingsbudget van de begrote salarissom.

Inhuur personeel

Hierin zijn opgenomen verwachte kosten voor inhuur personeel. Het uitgangspunt dat de ISD Bollenstreek hanteert is dat de werkelijke salariskosten en kosten van inhuur personeel niet de begroting van deze twee posten samen mag overschrijden.

Huisvesting en kantoor

Dit betreft onder andere de huur van het gebouw aan de Hobahostraat 92. De ISD Bollenstreek heeft met Stek een meerjarige huurovereenkomst. Eind 2024 is de huurovereenkomst voor het gebouw aan de Hobahostraat 92 met een periode van tien jaar verlengd tot 1 november 2035. Onder de post kantoorkosten vallen de kosten van koffie, telefonie, porti en de multifunctionals (kopieerapparaten). Ook de kosten van schoonmaak vallen in deze rubriek. De schoonmaakwerkzaamheden worden bij de ISD Bollenstreek uitgevoerd door medewerkers van Provalu.

ICT en automatisering

De post automatisering bestaat uit de kosten van hard- en software, licenties en ondersteuning. De ISD Bollenstreek maakt onder andere gebruik van de volgende softwarepakketten Suite (Sociaal Domein), Zorgned (Wmo), Oracle (database), Allegro (schulddienstverlening), Inforing (Vroeg Eropaf): Exact Online (financiële administratie) en voor de kantoorautomatisering Microsoft Office. De kosten van automatisering nemen jaarlijks toe. Ook de kosten van netwerkbeheer, dat is inbesteed aan HLT-samen nemen jaarlijks toe, onder andere vanwege toenemende beveiligingsmaatregelen en het op orde brengen van de informatiehuishouding.

Accountantskosten en advieskosten

Dit betreft de kosten voor de controle door de accountant en advieskosten voor o.a. aanbestedingen en juridische bijstand. Ook de kosten van een externe partij voor de begeleiding van ondernemers met schulden worden hier geboekt. In de begroting 2026 was daarnaast een bedrag opgenomen voor de implementatie van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv), dit waren eenmalige kosten

Bank- en Rentekosten

Alle door de banken in rekening gebrachte kosten en betaalde/ontvangen rente. De begrote post betreft ontvangen rente op het vermogen dat is ondergebracht bij schatkistbankieren. Schatkistbankieren houdt in dat het publiek vermogen van de ISD Bollenstreek wordt aangehouden bij het ministerie van Financiën.

Overige kosten

Hierin is opgenomen presentiegelden commissie bezwaar & beroep en de cliëntenraad, proceskosten, schikkingsbedragen, opvragen van voertuiginformatie, contributies, verzekeringen, Humanitas, archiefkosten, de socials (Facebook / LinkedIn), vakliteratuur en diverse kleine kosten.

3.3 Algemene dekkingsmiddelen

De middelen die de ISD Bollenstreek ontvangt vanuit de deelnemende gemeenten zijn opgenomen in het programma Algemene dekkingsmiddelen.

Tabel 11 Algemene dekkingsmiddelen

x €	
Hillegom	13.332.000
Lisse	15.057.500
Noordwijk	28.954.500
Teylingen	19.920.000
Totaal	77.264.000

Tabel 12 Structureel begrotingssaldo

x €	2027	2028	2029	2030
Saldo van baten en lasten	-	-	-	-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Begrotingssaldo na bestemming	-	-	-	-
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-	-	-	-
Structureel begrotingssaldo	-	-	-	-

Bovenstaande tabel is een verplichting vanuit het BBV.

Het structureel begrotingssaldo van de ISD Bollenstreek is nihil. Alle kosten worden gedekt vanuit de bijdrage van de deelnemende gemeenten. Tekorten of overschotten op onze uitgaven ten opzichte van het Rijksbudget, komen tot uitdrukking in de begroting van de gemeenten.

3.4 Vennootschapsbelasting

De Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen is ingegaan per 1 januari 2016. Dit wetsvoorstel beoogt de vennootschapsbelasting (Vpb) zodanig aan te passen dat overheidsondernemingen die economische activiteiten ontplooiën op een markt waarop ook niet-overheidsondernemingen (private ondernemingen) actief zijn, op dezelfde wijze aan de heffing van vennootschapsbelasting worden onderworpen als die private ondernemingen. De ISD Bollenstreek voldoet niet aan alle 3 gestelde criteria en is daarom niet Vpb-plichtig.

3.5 Onvoorzien

Er komen geen incidentele baten en lasten voor in de begroting 2027.

4 Paragrafen

4.1 Lokale heffingen

De ISD Bollenstreek kent geen lokale heffingen.

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De ISD Bollenstreek heeft geen eigen vermogen. De deelnemende gemeenten hebben bij de oprichting besloten dat de ISD Bollenstreek geen reserves vormt. Eventuele financiële tegenvallers zijn voor rekening en risico van de deelnemende gemeenten. Met de steeds groeiende financiële stromen binnen de ISD gaan deze risico's en vooral de beperking daarvan, een steeds grotere rol spelen. Deze groei wordt veroorzaakt door het toenemende takenpakket van de ISD Bollenstreek en wijzigingen in de budgettering.

Risico

De ISD Bollenstreek heeft te maken met onzekerheden en risico's. Een aantal daarvan is nagenoeg uit te sluiten, te beheersen of te beperken door tijdig maatregelen te nemen, verzekeringen af te sluiten en alert te zijn op veranderingen. Andere risico's kan de ISD Bollenstreek overdragen, bijvoorbeeld op de gemeenten. Soms moeten we accepteren dat er risico's zijn, waar we niet veel aan kunnen doen.

De gemeenten staan garant voor alle tekorten bij de ISD Bollenstreek en in die zin lopen zij dan ook de risico's.

Het is lang geleden dat een grondig risico-onderzoek bij de ISD Bollenstreek gedaan is, uitgezonderd betalingsrisico's. Afgelopen jaren is een bestaand format bijgehouden waarbij niet duidelijk is of deze nog actueel zijn. Het voornemen is het huidige risicoraamwerk te vervangen met behulp van het COSO-framework (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission). Dit is het meest gebruikte risicoraamwerk voor middelgrote tot grote organisaties.

Hierbij moet ook expliciete aandacht worden gegeven aan risico's op het gebied van informatieveiligheid. Dit betreft het structureel identificeren en analyseren van dreigingen zoals hacks en datalekken om de integriteit en beschikbaarheid van data te beschermen.

In de voorliggende begroting is echter nog gebruik gemaakt van het bestaande format. Het voornemen was om in 2025 de risico-analyse opnieuw uit te voeren, vanwege personeelsverloop is dit niet gelukt.

Er is onderscheid gemaakt in algemene risico's (risico's die in elk bedrijf aanwezig zijn) en specifieke risico's (risico's specifiek voor de ISD Bollenstreek).

De kans en het effect van een gebeurtenis zijn uitgedrukt in een cijfer oplopend van 1 tot en met 25. Dit cijfer is het gevolg van het vermenigvuldigen van de kans x effect.

Waarbij een hele kleine kans staat voor getalwaarde 1 en een grote kans voor getalwaarde 5. Waarbij geringe schade staat voor getalwaarde 1 en fatale schade voor getalwaarde 5.

Risico = kans x effect

Risicoprofiel

De belangrijkste risico's zijn:

Tabel 13 Algemene risico's

Gebeurtenis	Kans x effect = risico	Financiële gevolgen	maatregel
Brand of andere calamiteit waardoor de inventaris verloren gaat en de voortgang van het werk niet meer mogelijk is	$1 \times 1 = 1$	schade oplopend tot maximaal € 1.356.000 (dit is de aanschafwaarde van de vaste activa per 31-12-2025).	De financiële risico's van brand zijn gedekt door de verzekering.
Fraude/ integriteitsschendingen	$2 \times 2 = 4$	PM (is afhankelijk van omvang fraude, dit is niet bij benadering aan te geven)	Dagelijks worden betalingen zowel aan klanten als crediteuren gecontroleerd op bankrekeningnummer. Daarnaast worden dagelijks de betalingen steekproefsgewijs gecontroleerd.
Vermindering van taken ISD, bijvoorbeeld Wmo/opheffen ISD/uittreden gemeenten	$1 \times 3 = 3$	WW-verplichtingen + bovenwettelijke uitkering 50 fte's (Wmo) € 5.986.000 tot € 16.981.000 bij opheffing ISD Schaalnadelen: PM	Afsluiten tijdelijke arbeidscontracten. Overgang ISD personeel naar gemeenten/andere organisaties die taken overnemen. Begeleiding bij van werk naar werktrajecten.
Automatisering, gegevens weg als gevolg van calamiteit bij bijv. HLT Samen (bijv. brand)	$1 \times 4 = 4$	Inhuur personeel om gegevens opnieuw in te brengen en betalingen te verzorgen € 275.000	De ISD maakt dagelijks een back-up van alle bestanden zowel van de uitkeringsbestanden als van de boekhouding. In geval van calamiteiten (brand e.d.) kan de ISD deze bestanden gebruiken om elders te verwerken. We kunnen altijd zorgdragen voor de betaling van de uitkeringen (binnen enkele dagen).

Tabel 14 Specifieke risico's

Gebeurtenis	Kans x effect = risico		maatregel
Bijstand: Toename klanten als gevolg economische crisis/minder participatiegelden/ Achterblijven uitstroom via SPW	$5 \times 2 = 10$	50 klanten extra x gemiddeld € 13.400 = € 670.000 per jaar	Poortwachter functie, handhaven, re-integratie-activiteiten. Aanvragen vangnetuitkering. Tekorten gedekt door gemeenten*
Toename beroep op bijzondere bijstand	$4 \times 1 = 4$	10 % toename = € 300.000	Beleid wijzigen (veel van wat de ISD verstrekt is bovenwettelijk) / begrotingswijziging indienen bij gemeenten.
Verlaging van de eigen bijdrage door het Rijk	$4 \times 2 = 8$	Voorbeeld: 5 % toename Hbh = €585.000	Als het Rijk de eigen bijdrage sterk verlaagd heeft dat twee gevolgen: 1. Verminderde inkomsten uit eigen bijdrage; 2. Een sterke aanzuigende werking op de voorzieningen, waardoor we veel meer uitgaven hebben.
Toename beroep op individuele voorzieningen ingevolge de Wmo	$4 \times 2 = 8$	10 % toename = € 2.735.000	Beleid wijzigen (kiezen voor wettelijk minimale variant, meer algemene voorzieningen, zoals scootmobielpool), begrotingswijziging indienen bij gemeenten.
Wettelijke mogelijkheid tot 5 jaar uitnutting PGB	$1 \times 1 = 1$	Niet benutte PGB's 5 jaar = € 3.700.000	Restant budget PGB is nog 5 jaar recht op uitbetaling
Incident met Informatiebeveiliging	$4 \times 3 = 12$	PM	Het risico bij informatiebeveiliging brengen we omlaag door diverse audits te laten uitvoeren. De gevolgen zijn moeilijk in geld uit te drukken.

Nieuwe aanbesteding (hulpmiddelen, begeleiding, Hbh en collectief vervoer)	1 x 1 = 1	Aanbestedingen kunnen leiden tot hogere prijzen = € 1.557.000	
--	-----------	---	--

Weerstandsvermogen

Op grond van voorgaande inventarisatie van de risico's en rekening houdend met de risicofactor is de berekening van het weerstandsvermogen als volgt;

Tabel 15 berekening weerstandsvermogen

x € Risico	Factor	Schadebedrag	Weerstandsvermogen
1. brand	1/25	1.356.000	54.240
2. fraude	4/25	p.m.	-
3a. vermindering taken	3/25	5.986.000	718.320
3b. opheffing ISD	3/25	16.981.000	2.037.720
4. automatisering	4/25	275.000	44.000
5. toename bijstand	10/25	670.000	268.000
6. toename bijz.bijstand	4/25	300.000	48.000
7. verlaging eigen bijdrage	8/25	585.000	187.200
8. toename Wmo	8/25	2.735.000	875.200
9. 5 jaarsrisico PGB	1/25	3.700.000	148.000
10. informatiebeveiliging	12/25	p.m.	-
11. nieuwe aanbesteding	1/25	1.557.000	62.280
Totaal			4.442.960

Tabel 16 verdeling weerstandsvermogen naar gemeente

x € Gemeente	%	Bedrag
Hillegom	18,47	820.615
Lisse	20,20	897.478
Noordwijk	35,07	1.558.146
Teylingen	26,27	1.166.721
Totaal		4.442.960

Conclusie:

De deelnemende gemeenten aan de ISD Bollenstreek moeten rekening houden met een weerstandsvermogen dat nodig is om de financiële risico's van de ISD Bollenstreek af te dekken, zoals in bovenstaande tabel is vermeld. De verdeling van het weerstandsvermogen is verdeeld op basis van inwoneraantal.

Tabel 17 Verloop kengetallen

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Netto schuldquote	0,19%	0,19%	0,19%	0,19%	0,19%	0,19%
Netto schuldquote gecorrigeerd						
voor alle verstrekte leningen	0,19%	0,19%	0,19%	0,19%	0,19%	0,19%
Solvabiliteitsratio	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Netto schuldquote

De netto schuldquote zijn alle schulden en overlopende passiva minus de vlottende activa in verhouding tot de totale baten voor mutaties reserves. Dit kengetal is laag bij de ISD Bollenstreek omdat er geen vaste schulden zijn.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal weer. De ISD Bollenstreek heeft geen eigen vermogen, daardoor is het solvabiliteitsratio nul.

Structurele exploitatieruimte

Is laag omdat de structurele lasten gedekt worden door de structurele baten. Alleen de incidentele baten/lasten hebben bij de ISD Bollenstreek invloed op dit kengetal.

Grondexploitatie

Is niet van toepassing.

Belastingcapaciteit

Is niet van toepassing omdat de ISD Bollenstreek geen heffing kent.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

De ISD Bollenstreek heeft geen kapitaalgoederen. De investeringen in software, hardware en inventaris zijn bij de oprichting van de ISD Bollenstreek rechtstreeks door de deelnemende gemeenten gefinancierd. De investeringen in verband met de inrichting van het kantoorgebouw worden geactiveerd en afgeschreven over een periode van 10 jaar (de duur van het huurcontract). Investerings in automatiseringsmiddelen worden afgeschreven in drie jaar. Er worden voor deze vaste activa geen kostenegalatievoorzieningen voor grootonderhoud getroffen. De onderhoudskosten worden derhalve jaarlijks begroot en verantwoord.

4.4 Financiering

De ISD rekent per jaar volledig af met de deelnemende gemeenten. Dat betekent dat we geen eigen vermogen hebben en dus volledig afhankelijk zijn van de bevoorschotting door de gemeenten. Vanaf 2007 gaan de Rijksbijdragen rechtstreeks naar de gemeenten, waardoor we geen andere externe financiers hebben dan de gemeenten.

Kasgeldlimiet

Het Rijk heeft in 2000 regels gesteld aan hoe gemeenten en provincies hun geld en kapitaal beheren. Dit staat in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido).

In de wet Fido is geregeld dat overheden de toezichhouders informeren over de kasgeldlimiet. Het gaat bij de kasgeldlimiet om het beperken van renterisico's op de korte schuld. Korte schuld is bedoeld voor het financieren van lopende uitgaven. De kasgeldlimiet is gekoppeld aan het begrotingstotaal, dat wil zeggen de totale lasten van de begroting, inclusief tegelijkertijd met de begroting vastgestelde begrotingswijzigingen.

Schatkistbankieren

De Eerste Kamer heeft op 10 december 2013 ingestemd met het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren. Dat betekent dat het verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden op 16 december 2013 van start is gegaan.

Het drempelbedrag is bepaald op 2% van de begroting met een minimumbedrag van € 1.000.000.

Voor de ISD Bollenstreek betekent schatkistbankieren dat wij onze overtollige middelen aanhouden in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat wij ons geld niet langer bij banken buiten de schatkist mogen aanhouden. Onze (verplichte) deelname aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een wettelijke norm die betrekking heeft op de vaste schuld van de gemeente. Vaste schuld ontstaat wanneer leningen worden afgesloten met een rente typische looptijd van 1 jaar of langer. De norm geeft het bedrag aan waarover de gemeente zich per begrotingsjaar maximaal mag bloot stellen aan renterisico. Voor gemeenschappelijke regelingen bedraagt de renterisiconorm 20% van het begrotingstotaal. De renterisiconorm als bedoeld in de Wet Fido wordt niet overschreden.

De ISD Bollenstreek kent geen renterisico. De reden hiervan is dat er geen leningen zijn.

Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

De ISD heeft geen eigen vermogen. De deelnemende gemeenten hebben bij de oprichting besloten dat de ISD geen reserves vormt. Ieder jaar wordt er volledig afgerekend. De deelnemende gemeenten betalen maandelijks 1/12 van de begroting als voorschot. Hiermee kan de ISD Bollenstreek in de financieringsbehoefte voorzien.

Rentevisie

Rentevisie is de toekomstverwachting over de renteontwikkeling. De ISD heeft geen rentedragende leningen en is derhalve geen rente verschuldigd. De renteontwikkeling heeft op dan ook geen invloed op de financiële positie van de ISD.

Rentekosten/-opbrengsten

De rentekosten/-opbrengsten bij de ISD bestaan uit de rente die banken in rekening brengen of uitbetalen.

4.5 Bedrijfsvoering

Rechtmatigheid

Het dagelijks bestuur van de ISD Bollenstreek legt in de jaarrekening verantwoording af over de rechtmatigheid van de uitgaven aan het algemeen bestuur. Vanaf het boekjaar 2025 is de verantwoordingsgrens van fouten en onduidelijkheden aangepast in de wetgeving, het toegestaan totaal van fouten en onduidelijkheden mag maximaal 2% bedragen van het begrotingstotaal. Het dagelijks bestuur legt via de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording af.

4.6 Verbonden partijen

De ISD is niet verbonden aan andere partijen.

4.7 Grondbeleid

De ISD heeft geen grond en derhalve ook geen grondbeleid.

4.8 Wet open overheid (Woo)

Wet open overheid (Woo) geldt voor alle overheidsorganen en is erop gericht dat overheidsinformatie openbaar is en openbaar wordt gemaakt

5 Financiële begroting

5.1 Overzicht van baten en lasten

Tabel 18 Baten en lasten

Programma's	Lasten	Baten	Saldo
Participatie	36.852.000	-829.000	36.023.000
Zorg	37.449.000	-956.000	36.493.000
Overhead	4.748.000	0	4.748.000
Saldo baten en lasten programma's	79.049.000	-1.785.000	77.264.000
Algemene dekkingsmiddelen			
Bijdragen gemeente			-77.264.000
Geraamde resultaat / structureel begrotingssaldo			-

5.1.1 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

De financiële begroting is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

5.2 Algemene grondslagen voor het opstellen van de begroting

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts opgenomen voor zover zij zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende verlofaanspraken en dergelijke.

De Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen welke is ingegaan per 1 januari 2016. Dit wetsvoorstel beoogt de vennootschapsbelasting (Vpb) zodanig aan te passen dat overheidsondernemingen die economische activiteiten ontplooiën op een markt waarop ook niet-overheidsondernemingen (private ondernemingen) actief zijn, op dezelfde wijze aan de heffing van vennootschapsbelasting worden onderworpen als die private ondernemingen. De ISD voldoet niet aan alle 3 gestelde criteria en is daarom niet VPB plichtig.

5.3 Uiteenzetting van de financiële positie

Sinds Nederland deel uitmaakt van de Economische en Monetaire Unie (EMU) worden voor de staatschuld en het begrotingssaldo de definities gebruikt die binnen de gehele EMU hetzelfde zijn. Er wordt nu gesproken over EMU-schuld en EMU-saldo.

Het EMU-saldo is het gemiddelde saldo van de inkomsten en uitgaven van alle deelnemende landen. Het saldo geldt als norm waaraan de begroting en rekening van deelnemende landen worden getoetst. Op basis van de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido) heeft het Rijk mogelijkheden in te grijpen bij een dreigende overschrijding van het EMU-saldo voor zover dit wordt veroorzaakt door een ongewenste ontwikkeling van het EMU-saldo van de lokale overheid.

Het EMU-saldo wordt berekend op kasbasis, dus de feitelijke geldstromen die in een jaar hebben plaatsgevonden. Terwijl de gemeenschappelijke regeling volgens het BBV met het baten- en lastenstelsel werkt. EMU-saldo is een verplichting en het cijfer zegt niets over het resultaat, omdat het een absoluut getal is.

Tabel 19 EMU saldo

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-	-	-	-	-	-
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	56	60	50	30	-	-
Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	-	-	-	-	-	-
Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	- 135	-	-	-	-	-
Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen	-	-	-	-	-	-
Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:						
Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-	-	-	-	-	-
Baten bouwgrondexploitatie:						
Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	-	-	-	-	-	-
Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	-	-	-	-	-	-
Lasten ivm transacties met derden, die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	-	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo	-79	60	50	30	-	-

Tabel 20 Geprognotiseerde balans

Geprognotiseerde balans per 31 december x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
ACTIVA						
Vaste Activa						
<i>Materiele vaste activa</i>						
- investeringen met een economisch nut	140	80	30	-	-	-
Totaal vaste activa	140	80	30	-	-	-
Vlottende activa						
- vorderingen openbare lichamen	3.044	3.196	3.356	3.524	3.700	3.885
- overige vorderingen	1.475	1.549	1.626	1.707	1.793	1.882
Liquide middelen	3.506	3.682	3.866	4.059	4.262	4.475
Overlopende activa	168	176	185	194	204	214
Totaal vlottende activa	8.193	8.602	9.033	9.484	9.958	10.456
Totaal-generaal	8.333	8.683	9.063	9.485	9.959	10.457
PASSIVA						
Vlottende passiva						
- schulden openbare lichamen	1.426	1.430	1.447	1.488	1.563	1.641
- overige schulden	6.908	7.253	7.616	7.997	8.396	8.816
Totaal vlottende passiva	8.333	8.683	9.063	9.485	9.959	10.457
Totaal-generaal	8.333	8.683	9.063	9.485	9.959	10.457

5.4 Overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld

Tabel 21 Geraamde baten en lasten totaal

x € 1.000		Totaal	
Hoofdtakveld	Takveld	Lasten	Baten
Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead	4.748	-
Sociaal Domein	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.386	-68
	6.3 Inkomensregelingen	35.483	-784
	6.5 Arbeidsparticipatie	6	-
	6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	4.984	-112
	6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	12.845	-366
	6.712 Begeleiding (Wmo)	7.847	-233
	6.713 Dagbesteding (Wmo)	3.052	-78
	6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	167	-5
	6.791 PGB Wmo	1.232	-35
	6.792 PGB Jeugd	2.738	-78
	6.811 Beschermd wonen (Wmo)	3.740	-50
	6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	412	-
	6.91 Coördinatie en beleid Wmo	432	-
TOTAAL		79.072	-1.808

Tabel 22 Geraamde baten en lasten gemeente Hillegom en Lisse

x € 1.000		Hillegom		Lisse	
Hoofdtakveld	Takveld	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead	885	-	948	-
Sociaal Domein	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	257	-13	284	-14
	6.3 Inkomensregelingen	6.436	-143	6.466	-146
	6.5 Arbeidsparticipatie	1	-	1	-
	6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	809	-21	945	-23
	6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	2.389	-69	2.649	-75
	6.712 Begeleiding (Wmo)	1.413	-44	1.657	-48
	6.713 Dagbesteding (Wmo)	549	-15	645	-16
	6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	29	-1	34	-1
	6.791 PGB Wmo	172	-7	348	-7
	6.792 PGB Jeugd	406	-15	686	-16
	6.811 Beschermd wonen (Wmo)	228	-5	621	-5
	6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	8	-	37	-
	6.91 Coördinatie en beleid Wmo	80	-	87	-
TOTAAL		13.662	-330	15.409	-351

Tabel 23 Geraamde baten en lasten gemeente Noordwijk en Teylingen

x € 1.000		Noordwijk		Teylingen	
Hoofdtakveld	Taakveld	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead	1.673	-	1.243	-
Sociaal Domein	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	482	-24	363	-18
	6.3 Inkomensregelingen	13.239	-289	9.341	-207
	6.5 Arbeidsparticipatie	2	-	2	-
	6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	2.009	-39	1.221	-29
	6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	4.665	-127	3.143	-95
	6.712 Begeleiding (Wmo)	2.358	-81	2.419	-60
	6.713 Dagbesteding (Wmo)	917	-27	941	-20
	6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	58	-2	46	-1
	6.791 PGB Wmo	403	-12	309	-9
	6.792 PGB Jeugd	1.012	-27	635	-20
	6.811 Beschermd wonen (Wmo)	2.377	-25	513	-15
	6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	260	-	106	-
	6.91 Coördinatie en beleid Wmo	151	-	113	-
TOTAAL		29.606	-652	20.394	-474

6 Meerjarenraming

Tabel 24 Overzicht van meerjarenbegroting 2027-2029

	2027	2028	2029	2030
Lasten				
Salariskosten ISD	10.030.000	10.391.000	10.765.000	11.152.500
Personeelskosten	560.000	573.000	586.000	599.500
Inhuur personeel	215.000	220.000	225.000	230.000
Huisvesting en kantoor	840.000	859.500	879.500	899.500
ICT en automatisering	1.180.000	1.207.000	1.235.000	1.263.500
Accountant- en advieskosten	195.000	199.500	204.000	208.500
Bank- en Rentekosten	-240.000	-245.500	-251.000	-257.000
Overige kosten	215.000	220.000	225.000	230.000
Subtotaal	12.995.000	13.424.500	13.868.500	14.326.500
Toerekening Participatie	-4.158.000	-4.307.500	-4.462.500	-4.623.000
Toerekening Zorg	-4.089.000	-4.187.500	-4.288.500	-4.392.000
Overhead	4.748.000	4.929.500	5.117.500	5.311.500
 Programma's				
Participatie	36.023.000	37.320.000	38.663.500	40.055.500
Zorg	36.493.000	37.373.000	38.274.000	39.197.000
Totaal programma's	72.516.000	74.693.000	76.937.500	79.252.500
 Totaal Kosten ISD	77.264.000	79.622.500	82.055.000	84.564.000
Bijdragen gemeenten in resultaat	-77.264.000	-79.622.500	-82.055.000	-84.564.000
Saldo rekening van baten en lasten	-	-	-	-

In bovenstaande cijfers is uitgegaan van voortzetting van het huidige beleid en wetgeving, waarbij indexeringen vanuit het Centraal Planbureau: Actualisatie Verkenning middellange termijn tot en met 2034 (maart 2026). Hierbij wordt rekening gehouden met een inflatiepercentage (CPI) van 2,3% per jaar en een index op de lonen van 3,6%.

7 Bijlage

7.1 Kaderstelling

Met de “Financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen” (FKGR) beschikken de gemeenten in de regio Hollands-Midden sinds 2010 over een gedragen instrument om, met alle gemeenschappelijke regelingen waarin zij deelnemen, uniforme afspraken te maken over indexering en algemene taakstelling voor de op te stellen begrotingen.

De financiële kaderstelling FKGR voor 2027 kent de volgende richtlijnen:

- Indexatie personele lasten van 4,53%
- Indexatie materiële lasten van 2,6%

De geadviseerde indexaties op de salariskosten en materiële lasten zijn doorgevoerd in de begroting van de ISD Bollenstreek.

Bij de begrote kosten van het programma Participatie en het programma Zorg is een indexatie gehanteerd van 2,6%.

Echter, een deel van de kosten van het programma Zorg worden volgens contractafspraken geïndexeerd op basis van CBS-indexcijfers (OVA / CPI). Bij de indexatie bij Hulp bij het huishouden wordt de betreffende CAO gevolgd).

De uitkeringen Participatiewet en Loonkostensubsidie volgen de ontwikkelingen van het minimumloon. Bij het opstellen van de begrotingswijziging 2027-I zijn deze indexaties bekend en het financiële effect wordt dan uitgerekend.

Daarnaast is in voorliggende begroting rekening gehouden met demografische ontwikkelingen vergrijzing

De kaderstelling is alleen van toepassing op de exploitatiekosten, zoals gepresenteerd in tabel 9 op pagina 13.

De open eindregelingen vallen buiten de taakstelling.

Uit onderstaande tabel blijkt dat de ISD Bollenstreek voldoet aan de financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen.

Tabel 25 Financiële kaderstelling

x €	
Begroting 2026 (exploitatiekosten)	12.590.000
Indexatie salariskosten 4,53%	434.563
Indexatie materiële kosten 2,60%	77.922
Totaal toegestaan	13.102.485
Begroting 2027 (exploitatiekosten, tabel 9)	12.995.000
Verschil	107.485

7.2 Verdeelsleutel exploitatiekosten

Tabel 26 Verdeelsleutel exploitatiekosten

Verdeelsleutel 2027	Inwonertal	Lage inkomens	% gewogen gemiddeld
Hillegom	23.148	1.801	18,47
Lisse	23.956	2.063	20,20
Noordwijk	46.658	3.231	35,07
Teylingen	39.021	2.137	26,26
Totaal	132.782	9.232	100,00

7.3 Verdeling kosten begroting 2027 per gemeente

Tabel 27 Overzicht per gemeente

x €	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Tevlingen	Totaal
Participatie					
Lasten					
PW	4.602.000	4.545.000	9.672.000	6.741.000	25.560.000
Loonkostensubsidie	520.000	513.500	1.093.500	762.000	2.889.000
Medisch onderzoek	12.000	13.000	23.500	17.000	65.500
Wet Inburgering	182.500	200.000	347.000	259.500	989.000
Inkomensondersteunende voorzieningen	544.000	595.000	1.033.500	773.500	2.946.000
Leefgeld Oekraïne	16.500	18.000	31.000	23.000	88.500
Brede ondersteuning	29.000	31.500	54.500	41.000	156.000
Totaal lasten	5.906.000	5.916.000	12.255.000	8.617.000	32.694.000
Baten					
Debiteurenontvangsten PW	-92.000	-91.000	-193.000	-135.000	-511.000
Debiteurenontvangsten	-1.500	-1.500	-4.000	-2.500	-9.500
Debiteurenontvangsten Medisch	-500	-500	-500	-500	-2.000
Debiteurenontvangsten schuldregelingen	-4.000	-4.000	-7.000	-5.500	-20.500
Debiteuren ontvangsten Ink. ond.voorz.	-40.500	-44.000	-76.500	-57.500	-218.500
Debiteurenontvangsten Oekraïne	-12.500	-13.500	-24.000	-17.500	-67.500
Totaal baten	-151.000	-154.500	-305.000	-218.500	-829.000
Exploitatiekosten	784.500	830.500	1.460.500	1.082.500	4.158.000
Totaal Participatie	6.539.500	6.592.000	13.410.500	9.481.000	36.023.000
Zorg					
Lasten					
Wmo - Hbh ZIN	2.113.000	2.384.000	4.205.500	2.810.500	11.513.000
Wmo - Hbh PGB	47.000	177.000	104.000	62.500	390.500
Wmo - begeleiding ZIN	1.735.500	2.072.000	2.952.500	3.004.500	9.764.500
Wmo - begeleiding PGB	105.500	136.000	259.000	214.000	714.500
Wmo - rolstoelen	150.000	233.000	311.000	238.500	932.500
Wmo - collectief vervoer	186.500	155.500	342.000	207.000	891.000
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	254.000	254.000	673.500	342.000	1.523.500
Wmo - woonvoorzieningen	125.000	208.000	485.000	304.500	1.122.500
Wmo - advieskosten GPK	20.500	20.500	41.500	31.000	113.500
Wmo - medisch onderzoek	5.000	10.500	10.500	10.500	36.500
Subtotaal lasten	4.742.000	5.650.500	9.384.500	7.225.000	27.002.000
Maatschappelijke zorg					
Beschermd wonen	221.000	581.000	2.228.500	480.500	3.511.000
Maatschappelijke opvang	6.000	34.500	251.000	99.500	391.000
Jeugd					
PGB jeugd	359.000	617.500	912.000	567.500	2.456.000
Totaal lasten	5.328.000	6.883.500	12.776.000	8.372.500	33.360.000
Baten					
Wmo - eigen bijdrage	-170.000	-187.000	-314.000	-235.000	-906.000
Wmo - eigen bijdrage Beschermd Wonen	-5.000	-5.000	-25.000	-15.000	-50.000
Totaal baten	-175.000	-192.000	-339.000	-250.000	-956.000
Exploitatiekosten	755.000	826.000	1.434.000	1.074.000	4.089.000
Totaal Zorg	5.908.000	7.517.500	13.871.000	9.196.500	36.493.000
Totaal Overhead	884.500	948.000	1.673.000	1.242.500	4.748.000
Totale bijdrage	13.332.000	15.057.500	28.954.500	19.920.000	77.264.000

Lijst van afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
Arbo	Arbidsomstandigheden
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
Bbz	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004
BUIG	Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten
CPI	Consumentenprijsindex
DB	Dagelijks Bestuur
EMU	Economische Monetaire Unie
Fido	Financiering decentrale overheden
FKGR	Financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen
fte	full-time equivalent
GR	Gemeenschappelijke Regeling
Hbh	Hulp bij het Huishouden
IC	Interne Controle
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Zelfstandigen
ISD Bollenstreek	Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek
NEA Index	Nationale Energie Efficiency Index
OVA	Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling
PGB	PersoonsGebonden Budget
PW	Participatiewet
Sdv	Schulddienstverlening
TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
ZIN	Zorg In Natura